

Učebné osnovy

Tvoria vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú z Inovovaného Štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Názov predmetu	Geografia
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Časový rozsah výučby podľa i-ŠVP + i-ŠkVP	1+0 hod týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	ôsmy
Škola	ZŠ Lehnice, Školská 840, 930 37 Lehnice
Stupeň vzdelania	ISCED 2
Názov i-Školského vzdelávacieho programu	Inovovaný ŠkVP pre nižšie stredné vzdelávanie ISCED2 na ZŠ Lehnice
Motto i-ŠkVP	Naše storočie bude také, ako si preň vychováme naše deti.
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom i-ŠVP pre príslušný vzdelávací predmet http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/geografia_nsv_2014.pdf

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Pomáha správne pochopiť podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Základnou zručnosťou, rozvíjanou v geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Vedieť mapu vyhľadať, čítať, pracovať s ňou, analyzovať jej obsah a interpretovať ho, orientovať sa v nej a podľa nej v neznámom prostredí, tvoria základ geografického myslenia a vzdelávania.

Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerešpektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a nie vždy jasnú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť mladého človeka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti popisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho jedinečnosť v kontexte Európy, či sveta.

CIELE PREDMETU

Zmyslom zemepisného vzdelávania je zohľadňovať zásadu postupovať od známeho k neznámemu, od jednoduchého k zložitému, od konkrétneho k abstraktnému, naučiť žiakov využívať získané vedomosti v praxi, orientovať sa v geografických informáciách a nie získavať encyklopedické vedomosti, ale aj:

- vyhľadajú, porovnajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- prezentujú informácie o krajine v rôznych podobách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a pod.),
- interpretujú mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe,
- zdôvodnia rôznorodosť prírodných podmienok na Zemi a ich vplyv na život človeka,

- zaujmú postoj k najväznejším problémom ľudstva a ponúknu vhodné riešenia,
- pochopia zložitú krajinu a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek.

KOMPETENCIE

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za ne súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiak bude schopný:

- orientovať sa na mape – automapa, internetová mapa, turistická mapa, určiť geografickú polohu bodu na mape geografickými súradnicami,
- vedieť čítať a interpretovať údaje z máp, plánov a iných zdrojov, vedieť diskutovať o cestách objaviteľov do rôznych častí sveta,
- pripraviť projekt, získať informácie, hľadať odpovede na otázky, porovnávať, triediť, vyhodnocovať, vypracovať a prezentovať ho,
- diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych,
- získať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru,
- tvoriť mentálne mapy so symbolmi,
- rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti.

Žiak sa naučí chápať:

- vznik a proces prírodných dejov v jednotlivých oblastiach sveta
- vzájomné väzby v krajine

Komunikatívne a sociálno-interakčné spôsobilosti

Na rozvoj kľúčovej **komunikačnej kompetencie** sú využívané stratégie, ktoré žiakom umožňujú:

- vecne správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme
- vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie.
- rozumieť rôznym typom máp, grafov a tabuliek
- spolupracovať pri získavaní informácií, hľadaní riešenia problémov vo dvojici alebo v menších skupinách
- identifikovať a správne používať základné pojmy

Interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti

Pre vytváranie a rozvíjanie kľúčovej **kompetencie k učeniu** sú využívané stratégie, ktoré majú žiakom umožniť:

- hľadať odpovede na otázky, zdôvodňovať, uvažovať, hodnotiť
- poznať a pochopiť prírodné procesy a vedieť ich využívať v praxi
- vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity
- získané schopnosti využiť pri oddychových aktivitách (cestovanie, rekreácia)
- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení

Schopnosť tvorivo riešiť problémy

Na vytvorenie a rozvoj kľúčovej **kompetencie k riešeniu problémov** sú využívané stratégie, ktoré majú žiakom umožniť:

- získať informácie, ktoré sú potrebné k dosiahnutiu cieľa
- rozvíjať podnikateľské zručnosti žiakov (cestovné kancelárie, rozvoj regiónov)
- zhodnotiť perspektívy rozvoja krajiny pre budúcnosť
- riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Slovensko

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ zhodnotiť polohu Slovenska v rámci Európy a sveta z mapy (hranice, susedné štáty, horské celky, nížiny, podnebné pásma) („čítanie“ mapy), ✚ identifikovať na mape najväčšie pohoria, nížiny a kotliny Slovenska, ✚ vysvetliť vplyv oceánu a prevládajúceho západného prúdenia vzduchu na podnebie Slovenska, ✚ zdôvodniť vznik troch klimatických oblastí na území Slovenska, ✚ vymedziť a porovnať podľa mapy povodia najväčších slovenských riek, ✚ vysvetliť príčiny rozdielov v množstve vody počas roka v najväčších riekach Slovenska, ✚ v tematickej mape rozlíšiť oblasti s vysokým výskytom zdrojov podzemnej vody, ✚ odôvodniť pomocou nákresu usporiadanie vegetačných (rastlinných) stupňov na Slovensku, ✚ uviesť päť typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých vegetačných stupňoch, ✚ v tematickej mape ohraničiť veľkoplošné chránené územia na Slovensku („čítanie“ mapy), 	<p>Karpaty Tatry, Nízke Tatry, Slovenské rudohorie, Štiavnické vrchy, Slovenský raj, Slovenský kras, Muránska planina, Veľká Fatra, Malá Fatra, Poľana, Pieniny, Vihorlat, Slanské vrchy, Nízke Beskydy Podunajská nížina, Záhorská nížina, Hornonitrianska kotlina, Považské podolie, Žilinská kotlina, Juhoslovenská kotlina, Košická kotlina, Východoslovenská nížina klimatické oblasti</p> <p>Dunaj, Váh, Hron, Orava, Hornád, Poprad, Ondava jazerá, plesá, umelé vodné nádrže</p> <p>minerálne a termálne pramene</p> <p>vegetačné (rastlinné) stupne</p> <p>chránené oblasti</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✚ v časovej postupnosti zaradiť tri najdôležitejšie historické udalosti v dejinách Slovenska, ✚ vysvetliť príčiny zmien v počte obyvateľov Slovenska za posledných 50 rokov, ✚ zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Slovenska, ✚ zdôvodniť rozmiestnenie národností na území Slovenska, ✚ na základe tematickej mapy vytvoriť zoznam desiatich najľudnatejších miest Slovenska, ✚ zdôvodniť výnimočnosť postavenia Bratislavy a Košíc na Slovensku a v Európe, ✚ vysvetliť príčiny zmien v hospodárstve Slovenska po roku 1989, ✚ porovnať hospodárstvo a odvetvovú štruktúru priemyslu v jednotlivých regiónoch Slovenska ✚ v obsahu tematickej mapy rozlíšiť najznečistenejšie oblasti Slovenska („čítanie“ mapy), ✚ zhodnotiť možnosti Slovenska z pohľadu rozvoja cestovného ruchu, ✚ zaujať postoj k trom závažným problémom Slovenska, ✚ zdôvodniť zaradenie piatich pamiatok do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape, ✚ vymedziť na mape administratívneho členenia Slovenska hranice jednotlivých krajov (VÚC) a určiť ich hlavné mestá, ✚ porovnať prírodné podmienky krajov na západnom, strednom a východnom Slovensku, ✚ usporiadať podľa rozlohy a počtu obyvateľov tri najväčšie kraje Slovenska, ✚ porovnať jednotlivé kraje navzájom a vystihnúť tri spoločné a tri rozdielne črty v ich hospodárstve. 	<p>história</p> <p>obyvateľstvo mestá, vidiecke sídla</p> <p>Bratislava, Trnava, Košice, Prešov, Banská Bystrica, Žilina Nitra, Trenčín, Poprad, Martin</p> <p>hospodárstvo a nerastné suroviny</p> <p>cestovný ruch</p> <p>problémy Slovenska</p> <p>pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p> <p>administratívne členenie</p> <p>regióny Slovenska</p>

METÓDY A FORMY PRÁCE - STRATÉGIA VYUČOVANIA

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy a postupy	Formy práce
Geografia v bežnom živote	<p>Všeobecno-didaktické metódy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informačno-receptívna metóda – úvod do nových tematických celkov (fakty, názvy, termíny, postupy...) • Reprodukčná metóda – zručnosti a návyky (aplikovanie pojmov, vzťahov, zákonov, teórií...) • Problémový výklad • Heuristická metóda • Výskumná metóda <p>Konkretizácia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Metóda výkladu, metóda demonštrovania a pozorovania, sokratovská metóda, prípadová štúdia, metóda riešenia úloh, editor, kooperatívne vyučovanie 	<p><i>metodické formy:</i> rozprávanie, objasňovanie, opis, rozhovor, diskusia, vysvetľovanie, beseda, demonštračná metóda, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, inštruktáž, samostatné štúdium, písomné práce, práca s IKT</p> <p><i>sociálne formy:</i> frontálne, individuálne, skupinové vyučovanie</p> <p><i>organizačné formy:</i> vyučovacia hodina, projekty, vychádzka, domáca práca</p>
Slovensko fyzicko-geografická charakteristika		
Slovensko humánno-geografická charakteristika		

UČEBNÉ ZDROJE

- ❖ učebnica geografie pre 9. ročník ZŠ a 4. Roč. Gymnázií s osemročným štúdiom,
- ❖ pracovný zošit „Hravá geografia“ pre 8. ročník ZŠ,
- ❖ Školský zemepisný atlas, Zemepisný atlas sveta

Ďalšie zdroje:

- ❖ internet, odborné časopisy, vedecko-populárne časopisy.
- ❖ zemepisné encyklopédie: Sedemdesiat divov sveta, Slovart; Najkrajšie miesta na Zemi, Slovart...

HODNOTENIE PREDMETU

Hodnotenie úrovne vedomostí a zručností sa realizuje na základe Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov.

Kontrola a hodnotenie žiakov bude prebiehať nasledovne:

Predmet kontroly: dosiahnuté vedomosti, zručnosti a poznatky stanovené výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.

Spôsoby hodnotenia: slovné hodnotenie, klasifikácia známku, sebahodnotenie žiaka, pochvala

Formy hodnotenia: kontrolné práce, testy, krátke previerky, ústna odpoveď, aktivita žiaka (samostatná práca), projekty, referáty

Písomné práce a krátke previerky

Čas potrebný na vypracovanie písomných prác – testov, previerok je závislý od rozsahu a dôležitosti písomnej práce, previerky. Termíny písomných prác vyučujúci žiakom vopred oznámi, s výnimkou krátky previerok, ktoré dokumentujú aktuálny stav pripravenosti žiaka na príslušnú vyučovaciu hodinu. Ak sa žiak z dôvodu absencie nezúčastní písomnej práce, písomnú prácu bude absolvovať na najbližšej vyučovacej hodine, a to z dôvodu, že o písomnej práci vedel v časovom predstihu. Počet písomných prác

za klasifikačné obdobie je závislý od náročnosti a rozsahu učiva. Otázky budú mať bodové hodnoty a výsledky sa budú hodnotiť známku (stupeň 1-5) podľa počtu získaných bodov za správne odpovede. Časový rozsah testu/previerky: 15 – 20 minút.

Ústne odpovede

Žiak by mal absolvovať minimálne 1 ústnu odpoveď z jednotlivých prebratých tém za 1 klasifikačné obdobie (1 polrok). Termíny ústnych odpovedí vyučujúci vopred neoznamuje. Žiak bude hodnotený známku (stupeň 1- 5) podľa presnosti, plynulosti, istoty vo vyjadrovaní k danej téme, úrovne zvládnutia učiva (systematická príprava na vyučovanie geografie), nevynímajúc prácu s mapou v rámci predmetu geografia. Časový rozsah odpovede: 5 – 10 minút.

Doplňujúce hodnotenie

Projekty

Projekty žiakov sú hodnotené klasifikačnými stupňami 1-5. Predmetom hodnotenia je samostatný a korektný verbálny prejav žiaka, fantázia a nápaditosť. Minimálny počet projektov za jeden školský rok je jeden, maximálny počet dva. Doplnujúce hodnotenie za referáty a projekty má žiakom pomôcť pri celkovom polročnom/koncoročnom hodnotení príslušného predmetu. Prostredníctvom projektov majú žiaci možnosť nielen zosumarizovať osvojené poznatky, ale najmä efektívne prepojiť nadobudnuté vedomosti so životom v praxi.

Aktivita žiaka

Aktivita žiaka je hodnotená počas celého školského roka slovnou, ako i písomne – známku. Žiak má v rámci vyučovania geografie priestor a možnosť prejsť svoju aktivitu, a to v podobe ústnej, či písomnej.

Celkové hodnotenie:

Výsledné hodnotenie žiaka bude súhrnom vyššie uvedených kritérií. Výsledná známka **nebude** získaná aritmetickým priemerom priebežných známok, ale bude odzrkadľovať prácu žiaka počas celého školského roka.

Hodnotiaci škála:

100 – 91 %	1 (výborný)
90 – 76 %	2 (chválitebný)
75 – 51 %	3 (dobrý)
50 – 26 %	4 (dostatočný)
< 26 %	5 (nedostatočný)

Vypracovala: Mgr. Barbara Bugárová 9/2018

Prerokovala a schválila predmetová komisia
Schválila riaditeľka ZŠ PaedDr. Jarmila Hanidžiarová

dňa 17.09.2018
dňa 03.09.2018